

Yeni Asar
İzmir

izmir Asariatika müzesi on yedi yaşını tamamlarken...

Müzemiz ender eserlerin teşhir edildiği iki camekân daha kazandı

On yedi sene évvél kapılarını ziyaretçilere açan «İzmir Asarı Atika» müzesi, yaşı itibariyle bir çok vilâyet müzelerinden daha genç olmakla beraber, ihtiva ettiği eserlerin kıymet ve kesreti bakımından onları geride bırakmıştır.

Vilâyetimizin hemen her köşesinde mebzulen mevcut olan antik eserlerin en kıymetlilerini bir araya toplamak ve bunları âlimlerin, mekteplilerin ve halkın istifade edebileceği bir tarzda tertip ve tanzım etmek, yani bir müze kurmak fikri meşrutiyetten sonra bir çok münevverlerimizin zihinlerini işgal etmeğe başlamıştı. Ne yazık ki memleket hayat, ırfanı bakımından pek hayırlı olan bu güzel fikir den uzun müddet istifade edilememiş ve ancak Cumhuriyetin ilânından sonra filyata geçilebilmiştir.

Müzenin kuruluş ve gelişiminden bahsederken bilhassa üç şahsiyetin isimlerini anmamak kabil değildir: Vali Kâzım paşa asarı atika müfettişi Aziz Ogan, müze müdürü Salâhattin Kantar.

Bu üç aziz şahsiyet, aralarında en verimli bir iş birliği kurarak senelerce bu sahada yorulmak bilmez azim ve metanetle çalışmışlar ve kurdukları ilim müessesesiyle, değil, yalnız vatanımızın hudutları dahilinde ve fakat bir çok Avrupa memleketlerinde de hatıralarını ebedileştirmişlerdir. Maalesef ebediyyen aramızdan ayrılmış olan Kâzım (paşa) Dirik ile Salâhattin Kantarı ve halen başka muhitte verimli mesaisine devam eden Aziz Oganı saygı ile anmak bizim için vicdanî ve meslekî bir borçtur.

★
On yedi senelik faaliyeti esnasında plâtik, seramik ve numizmatige ait binlerce eserin toplandığı büyük bir ilim ve sanat müessesesi haline gelen müzemizde, bu gün, daha iki camekânın hazırlanıp ziyaretçilerin istifadelerine arz edilidiğini bildirmekle büyük bir sevinç duyuyoruz. Bunlardan birinci camekân müzenin seramik koleksiyonlarında şimdiye kadar kendini hissettirmiş olan bir boşluğa doldurmaktadır. Diğeri ise müzenin saf altından mamul ziynet eşyası ve para koleksiyonunu arttırması bakımından ehemmiyetlidir.

Bühdüğü veçhile bugün üzerinde yaşadığımız bu aziz topraklarda, vaktiyle, İon medeniyeti namını alan büyük bir medeniyet bü-

tün ihtişam ve şaşaaşı ile asırlarca hüküm sürmüştür. Anesk Perslerin buralarını istilâları üzerine (M. E. 6. asır ortası) İon medeniyetinin beşiği olan «Sitel» tahrip ediliyor ve buralarda yetişen âlim, sanatkâr ve filezoflar Atina ve sair garp şehirlerine muhaceret etmeğe mecbur kalıyorlardı. Bunlar eski Grek medeniyetinin en yüksek kademesini teşkil eden klâsik devir (M. E. 5. ve 4. asırlar) medeniyetinin yaratılışına hizmet ederlerken ana vatanları da yabancı istilâsı altında günden güne harabiye uğruyordu. Bu inhitat devri büyük İskendere kadar (M. E. 4. asır ikinci nısıfı) devam ettiğinden arada geçen takriben iki asırlık zamana, yani klâsik devre tekabül eden kısma ait antik esrlere garbî Anadolu da pek ender olarak tesadüf edilmektedir. İşte bugün teşhirine muvaffak olduğumuz eserler, bu devir mahsulü olmaları bakımından ehemmiyetlidirler. Bu eserler 935 senesinde P. Devambez ile bu satırları yazan taraftan Milâsin Kalın Ağıl köyünde yapılan bir kazıda bulunmuş olup jeometrik, arkaik, klâsik, helenistik ve Romen devri seramik parçalarını ihtiva etmektedir. Bunlardan bilhassa arkaik ve klâsik devir mahsulü olan siyah ve kırmızı figürlü vazo parçaları enteresandır. Ziyaretçilerimiz bu parçalar sayesinde siyah ve kırmızı figürlü vazolarda kullanılan resim teknikleri arasındaki meşhur ve abriz farkları (Arkaik devir seramiğinde görülen silüet şeklindeki siyah figürler M. E. altıncı asrın sonlarında yerlerini kırmızı figürlere terk ediyorlar. Bunlar artık birer silüet olmaktan kurtulmuşlardır. Arada sırada ışık ve gölge oyunlarına tesadüf edilmekte, hareketler bir elâstikiyet kazanmaktadır. Göz ve kulaklar tabiata daha uygun bir şekilde resmedilmekte bilhassa 3 üncü buut meselesi ehemmiyet kesbetmektedir.) Kolayca tesbit edileceklerdir.

İkinci camekânda Grek, Romen ve Bizans devirlerine ait saf altından mamul ziynet eşyaları (diadem, küpe, yüzük, bilezik gibi) ile altın ve gümüşten mamul müteaddit sikkeler teşhir edilmektedir. Bunların da ziyaretçilerimiz tarafından büyük bir zevk ve alâka ile tetkik edileceklerini ümit ederiz.

Arkeolog RUSTEM DUYURAN
Müze müdürü

Boğaziçi Üniversitesi

Arşiv ve Dokümantasyon Merkezi

Kişisel Arşivlerde İstanbul'da Bilim, Kültür ve Eğitim Tarihi

Aziz Ogan Koleksiyonu

OGNBIO0400102